

Białostocki Program Zabaw Fundamentalnych dla Przedszkoli

III edycja

Białostocki Program Zabaw Fundamentalnych dla Przedszkoli

**Materiały zebrała i opracowała
Małgorzata Muszyńska – koordynator programu**

Białystok 2015

Copyright© Przedszkole Samorządowe Nr 31 w Białymstoku

Konsultacja metodyczna: Barbara Kędzia

Redakcja: Małgorzata Muszyńska

Projekt okładki: Katarzyna Dąbrowska

Skład i łamanie: PUNKT

Koordinacja procesu wydawniczego:

Wydawnictwo Niebieska Mrówka

www.niebieska-mrowka.pl

ISBN 978-83-938788-1-9

Realizatorzy

Białostockiego Programu Zabaw Fundamentalnych

składają serdeczne podziękowania

autorom programu Zabaw Fundamentalnych

Colinowi Rose i Katarzynie Lotkowskiej

za wskazanie nowych dróg pracy z dzieckiem i rodziną

SŁOWO WSTĘPNE

Z przyjemnością prezentujemy Państwu trzecią publikację, która jest rezultatem III edycji Białostockiego Programu Zabaw Fundamentalnych. Dzięki dofinansowaniu Prezydenta Miasta Białegostoku dr. hab. Tadeusza Truskolaskiego i przychylności kierownictwa Departamentu Edukacji Urzędu Miejskiego w Białymstoku oraz Białostockiej Akademii Rodziny, była możliwa realizacja tego przedsięwzięcia. Spotkania ze współautorką programu Zabaw Fundamentalnych Katarzyną Lotkowską, doskonalenie kadry pedagogicznej, organizacja warsztatów dla rodziców, zajęcia z dziećmi z zastosowaniem zasad i metod zabaw fundamentalnych zaowocowały wypracowaniem nowatorskich rozwiązań w pracy z małym dzieckiem i jego rodziną, a szczególnie rozwojem sfery społecznej, emocjonalnej i ruchowej dziecka, a w konsekwencji sfery poznawczej.

Książkę otwiera artykuł Małgorzaty Muszyńskiej – dyrektor Przedszkola Samorządowego Nr 31 w Białymstoku i koordynatora Białostockiego Programu Zabaw Fundamentalnych. Główną część książki stanowią scenariusze zajęć przeprowadzonych przez nauczycielki z białostockich przedszkoli w roku szkolnym 2014/2015 i bajki napisane przez rodziców przedszkolaków oraz nauczycielki. Scenariusze podzielono na 3 rozdziały według form pracy. Rozdział I stanowią scenariusze zajęć z całą grupą, Rozdział II – to przeprowadzone przez nauczycielki zajęcia otwarte i warsztaty dla rodziców i nauczycieli, Rozdział III zawiera scenariusze uroczystości przedszkolnych, jakie zostały przeprowadzone w placówkach z wykorzystaniem zabaw fundamentalnych. Rozdział IV zawiera autorskie bajki dla dzieci napisane przez rodziców naszych przedszkolaków oraz nauczycieli. Opracowane materiały w poszczególnych rozdziałach ułożone są tematycznie, zgodnie z zagadnieniami wynikającymi z planów realizowanych w przedszkolach i Podstawą Programową Wychowania Przedszkolnego. W rozdziale V zostało umieszczone logo Białostockiego Programu Zabaw Fundamentalnych dla Przedszkoli oraz dokumentacja fotograficzna zajęć prowadzonych w placówkach realizujących program.

Zarówno współautorzy programu Katarzyna Lotkowska oraz Colin Rose, jak i realizatorzy Białostockiego Programu Zabaw Fundamentalnych mają nadzieję, że prezentowana publikacja przyczyni się do popularyzacji idei zabaw fundamentalnych oraz wdrażania głównych założeń w proces edukacyjny dzieci tak w przedszkolu, jak i życiu codziennym.

Małgorzata Muszyńska

SPIS TREŚCI

Małgorzata Muszyńska, <i>Współpraca przedszkola z rodzicami jako źródło sukcesu dziecka</i>	9
ROZDZIAŁ I Zajęcia z całą grupą	15
1. Anna Ostrowska, Ewa Kudlewska, „Zapasy wiewiórki” – układanie historyjki obrazkowej z wykorzystaniem gałązki logicznej (narzędzia TOC)	16
2. Ewa Kudlewska, Anna Ostrowska, „Woda z nieba – woda z kranu” – zabawy badawcze	18
3. Ewa Kudlewska, Anna Ostrowska, „Czy potrafię?” – przygotowanie do nauki czytania i pisania	22
4. Bożena Szewczul, „Co jedzą ptaki zimą?” – zabawy metodami aktywizującymi z wykorzystaniem tablicy interaktywnej	25
5. Ewa Kalinowska, „Wiatr i wietrzyk” – określanie roli wiatru w środowisku przyrodniczym i gospodarce człowieka, uświadomienie niszczącej siły wiatru na podstawie wiersza „Dwa wiatry” J. Tuwima	27
6. Ewa Kalinowska, „Wiatr” – przedstawianie sceny inspirowanej zjawiskiem przyrodniczym, wykonanie pracy techniką kalkografii	29
7. Barbara Najmanowicz, „Ekomarzanna” – wykonanie marzanny z materiałów odpadowych	31
8. Barbara Najmanowicz, „Kolorowy krążek” – wycinanie z kolorowego kartonu	33
9. Anna Ostrowska, Ewa Kudlewska, „Na polskiej łące” – zabawy matematyczne	36
10. Anna Stanisławiuk, „Kto mieszka na łące?” – zabawa dydaktyczna	39
ROZDZIAŁ II Warsztaty i zajęcia otwarte dla rodziców	41
1. Łucja Juźwiuk, „W krainie Świętego Mikołaja” – zajęcia dla rodziców z wykorzystaniem zabaw fundamentalnych	42
2. Anna Birkos, Anna Topolewicz, „Jarzynowe obrazy” – spotkanie warsztatowe z rodzicami	44
3. Ewa Szewczul, Justyna Bobryk, „Jesienna plucha” – warsztaty z rodzicami	46
4. Justyna Bobryk, Ewa Szewczul, „Matematyka górą – zabawy matematyczne dla rodziców i dzieci	50
5. Małgorzata Andrejewicz, „Wigilia u Smerfów” – scenariusz spotkania otwartego z rodzicami	53
6. Beata Mioduszevska, Anna Marciniak, „Figury, kolory, szeregi” – zabawy matematyczne z wykorzystaniem zabaw fundamentalnych	55
7. Anna Birkos, Anna Topolewicz, „Odkrywam, przeżywam, eksperymentuję” – zabawy badawcze	57

8. Elżbieta Prymaka, „Na wiejskim podwórku – Zabawy Fundamentalne, warsztaty dla rodziców” 59

ROZDZIAŁ III Uroczystości przedszkolne 61

1. Ewa Kalinowska, „Święto odzyskania niepodległości przez Polskę” – przedsięwzięcie „PATRIOTYCZNE ŚPIEWANIE 2014”; przedstawienie w wykonaniu dzieci – uroczystość przedszkolna 62
2. Ewa Kalinowska, Elżbieta Łukaszyk, Irena Rzepnicka-Kołosow, „Urodziny Misia” – uroczystość z okazji Światowego Dnia Pluszowego Misia 66
3. Ewa Kalinowska, „Święto Babci i Dziadka” – przedstawienie w wykonaniu dzieci, uroczystość przedszkolna. 69
4. Anna Stanisławiuk, „Dzień Mamy i Taty w przedszkolu” – scenariusz uroczystości . . . 74

ROZDZIAŁ IV Bajki dla dzieci – prace z konkursu literackiego dla dzieci przedszkolnych, rodzeństwa, rodziców i opiekunów „Najpiękniejsza bajka” 79

1. Mateusz Sidorowicz z mamą „MAŁE MISIE”. 80
2. Gabrysia Szypulska wraz z mamą Julią „BAJKA O DWÓCH SIOSTRACH”. 80
3. Anna Bayer „KAMELEON DALTONISTA” 82
4. Anna Bayer „BAJKA O SMOKU, KTÓRY WCIAŻ CHCIAŁ SOKU” 84
5. Dorota Kossakowska „ZAJĄC FELIKS” 86
6. Dorota Kossakowska „BAJKOWY PTAK” 88
7. Dorota Kossakowska „PAN KOLOREK” 91
8. Marlena Mierzwińska „O ZAJĄCZKU, KTÓRY SZUKAŁ PRZYJACIELA” 92
9. Marlena Mierzwińska „PRZYGODY CHMURKI” 94
10. Marlena Mierzwińska „O MAŁEJ OLI, CO JEŚĆ NIE CHCIAŁA I WCIAŻ BYŁA BARDZO MAŁA” 96
11. Joanna Myślińska „MAGICZNA DRUŻYNA” 98
12. Bożena Szuchalska „ZACZAROWANE DRZEWO” 100
13. Joanna Żygieło „STRACH MA WIELKIE OCZY” 102

ROZDZIAŁ V Logo i dokumentacja fotograficzna zajęć 105

WSPÓŁPRACA PRZEDSZKOLA Z RODZICAMI JAKO ŹRÓDŁO SUKCESU DZIECKA

Małgorzata Muszyńska

Dyrektor Przedszkola Samorządowego Nr 31 w Białymstoku

Koordynator Białostockiego Programu Zabaw Fundamentalnych

Od 2012 roku białostockie placówki pracują z dziećmi w wieku 3–6 lat, realizując program Zabaw Fundamentalnych, którego bardzo ważnym aspektem jest współpraca przedszkola z rodzicami. Daje on duże szanse na harmonijne rozwijanie możliwości dziecka w czterech sferach: poznawczej, ruchowej, społecznej i emocjonalnej. Dzięki właściwej i systematycznej współpracy nauczycieli z rodzicami dążymy do zintegrowania działań wychowawczych domu rodzinnego i placówki przedszkolnej.

W programie podstawowym założeniem jest to, iż rodzice i nauczyciele są sprzymierzeńcami, którzy dążą do stworzenia jak najlepszych warunków rozwoju dla każdego dziecka. Współpraca opiera się na wzajemnym szacunku, świadomości roli, jaką sprawuje rodzic nad swoim dzieckiem oraz roli nauczyciela, któremu je powierza. Obie strony muszą traktować siebie partnersko, podchodzić z zaufaniem i życzliwością.

Poszukując alternatywnych form współpracy z rodzicami w realizacji Białostockiego Programu Zabaw Fundamentalnych dla Przedszkoli, wspólnie wypracowaliśmy pewne działania, które realizujemy poprzez:

- zebrania grupowe,
- spotkania indywidualne,
- kąciki dla rodziców,
- zajęcia otwarte dla rodziców,
- uroczystości,
- zajęcia warsztatowe,
- konkursy dla rodzin.

Ważnym elementem dobrej współpracy jest przeprowadzenie zebrań grupowych w celu naświetlenia kierunków pracy, omówienia wielu zagadnień niezbędnych do dalszej dobrej współpracy pomiędzy przedszkolem a domem rodzinnym.

Inną ważną formą współpracy przedszkola z rodzicami są szkolenia i warsztaty, mające na celu poznanie założeń programu Zabaw Fundamentalnych i jego realizacja w domu i w przedszkolu. Warsztaty prowadzone przez Katarzynę Lotkowską, współautorkę Zabaw Fundamentalnych, dały właściwe efekty. Jej wiedza, kompetencja, jak i zaangażowanie, w znacznym stopniu wpłynęły na lepsze poznanie zagadnień programu, podniosły kompetencje wychowawcze rodziców oraz poszerzyły wiedzę na temat możliwości rozwojowych własnych dzieci, a także bezpośredniego ich wychowania.

Istotną formą współpracy przedszkola w ramach realizacji programu są zajęcia otwarte dla rodziców, prowadzone pod wspólnym hasłem „Mamo, tato pobaw się ze mną”, które w sposób indywidualny zbliżyły rodziców do zagadnień i problemów w przedszkolu.

W zajęciach chętnie i bardzo aktywnie uczestniczyli rodzice i rodzeństwo dzieci obecnych w danym dniu w przedszkolu. Zajęcia otwarte stworzyły rodzicom możliwość obserwowania własnego dziecka podczas zabawy i pracy na tle grupy rówieśniczej. Stanowiły też ważną informację o możliwościach i poziomie usług edukacyjnych proponowanych przez placówkę.

Wszyscy rodzice zaangażowali się w działania realizowane w ramach Białostockiego Programu Zabaw Fundamentalnych dla Przedszkoli. Mogli oni poszerzyć swoją wiedzę poprzez informacje umieszczone w kącikach dla rodziców, na stronach internetowych przedszkola oraz wypożyczając książki i przewodniki zakupione do przedszkolnych bibliotek.

Ważną rolę w realizacji programu pełnią uroczystości przedszkolne. Umożliwiają one prezentację różnych form ekspresji dziecięcej, która ma duże znaczenie w kształtowaniu kultury współżycia z rówieśnikami i dorosłymi. Przy organizowaniu uroczystości dla rodziców niezwykle istotne jest, aby wszystkie dzieci z grupy brały w niej udział, a także, by jej organizacja nie zmęczyła przedszkolaków.

Wyżej wymienione formy są bardzo popularne w przedszkolu. Ciekawą formą współpracy jest organizowanie konkursów dla rodziców. Pragnę podkreślić znaczenie organizacji ich w ramach Białostockiego Programu Zabaw Fundamentalnych dla Przedszkoli.

„Satysfakcję mam, z dzieckiem bawię się sam”, to konkurs skierowany do rodziców, opiekunów dzieci uczęszczających do Przedszkoli Samorządowych Miasta Białegostoku, biorących udział w realizowanym projekcie. Zadaniem rodziców było wspólne przygotowanie z dzieckiem pracy w formie albumu, kroniki lub pamiętnika z prezentacją wspólnych zabaw. Organizatorom zależało na praktycznym wykorzystaniu wiedzy i umiejętności zdobytych na warsztatach. Każda edycja konkursu trwała od października do końca kwietnia każdego roku szkolnego. Pierwsza odbyła się w roku szkolnym 2012/2013.

W trzech edycjach w finale konkursu wzięło udział 168 rodzin, które wykonały piękne albumy i kroniki. Wszystkim uczestnikom przyznano nagrody. Prace rodzin wystawiane były na różnego rodzaju konferencjach, dzięki czemu promowane były działania programu i efekty pracy rodziców z dziećmi.

Ważnym konkursem plastycznym organizowanym przez koordynatora programu Małgorzatę Muszyńską, był projekt LOGO Białostockiego Programu Zabaw Fundamentalnych dla Przedszkoli. Celem konkursu było uzyskanie oryginalnego projektu LOGO, który stałby się oficjalną identyfikacją graficzną i byłby przeznaczony do celów popularyzatorskich, reklamowych, korespondencyjnych i identyfikacyjnych. Założeniem było, iż LOGO ZABAW FUNDAMENTALNYCH powinno jednoznacznie kojarzyć się z przedszkolem, rodziną, dziećmi, programem i miastem. Laureatką konkursu została Pani Monika Cholewska, mama dziecka uczęszczającego do Przedszkola Samorządowego Nr 31 w Białymstoku.

Konkurs literacki „Najpiękniejsza bajka” skierowany był do dzieci, rodzeństwa, rodziców i nauczycieli. Miał on na celu stworzenie możliwości docenienia i popularyzowania wartościowej twórczości autorów początkujących i mało znanych, których teksty mogą posłużyć do pracy z dziećmi. Wpłynęło 13 utworów literackich, które zostały sprawdzone przez nauczyciela języka polskiego Panią Katarzyną Baranowską i umieszczone są w niniejszej publikacji.

Na podkreślenie zasługuje fakt, iż coraz więcej rodzin bierze udział w różnego rodzaju konkursach organizowanych w placówkach.

Ciekawą propozycją do wspólnych działań są rodzinne olimpiady sportowe, które uczą współdziałania, przyjemnego, zdrowego i efektywnego spędzania czasu.

Budowanie dobrych relacji uwzględniających potrzeby obu stron nie jest procesem łatwym ani szybkim. Jednak przez wypracowanie efektywnych form kontaktu, korzyści mogą czerpać obie strony.

Oprócz wyżej wymienionych form współpracy przedszkola z rodziną, mogą występować także inne działania. Jest to podyktowane stale wzrastającymi oczekiwaniami rodziców wobec przedszkola, a jednocześnie podniesieniem atrakcyjności oferty placówki. Może to być:

- redagowanie i wydawanie przedszkolnej lub grupowej gazetki,
- redagowanie i wydawanie kronik lub książeczek grupowych,
- wizyty rodziców opowiadających o swojej pracy,
- wycieczki do zakładu pracy rodziców,
- inscenizacje, wspólna zabawa w teatr,
- festyny rodzinne,
- udział rodziców w programach i projektach organizowanych w placówce, np. czytanie bajek, udział w teatrzykach jako aktorzy itp.,
- pomoc w organizacji zakupów lub sponsoring.

Proponuję kilka zasad, które ułatwią współpracę z rodzicami i wypracowanie partnerskich relacji:

- Być otwartym na kontakty, chętnie rozmawiać, wykazać elastyczną postawę.

- Traktować rodziców jak partnerów, z uwagą wsłuchiwać się w ich oczekiwania, realizować sugestie, szanować ich wolę.
- Określić jasne zasady, zapoznać z nimi rodziców i przewidywać różne sytuacje.
- Widzieć w dziecku pozytywne cechy, o problemach rozmawiać tylko z rodzicami, nigdy w obecności dziecka, delikatnie informować o kłopotach.
- Od początku otoczyć dziecko serdeczną troską, traktować wszystkie dzieci jako jedyne w swoim rodzaju.
- Nie wyróżniać rodziców i dzieci.
- Trudne sytuacje wyjaśniać obiektywnie, spokojnie, szukając przyczyn, a nie rozwodząc się nad skutkami.
- Informować rodziców na bieżąco.
- Korzystać z nowych technologii, wykorzystując np. stronę internetową, maile.
- Okazywać gotowość do niesienia pomocy dziecku i rodzinie.

Stosując powyższe zasady nawiążemy dobre relacje z rodzicami naszych wychowanków, którzy dobrze będą się czuć w przedszkolu, do którego uczęszczają dzieci. Dodatkowo usprawni to pracę nauczyciela, a przede wszystkim w znacznym stopniu wpłynie na optymalny rozwój naszych małych pociech.

WYPOWIEDŹ RODZICA

Pani Julia Szypulska, mama Gabrysi – na temat udziału w Białostockim Programie Zabaw Fundamentalnych:

„Udział w programie zabaw fundamentalnych był dla nas fantastyczną przygodą. Wspólne zabawy miały wiele celów edukacyjnych – utrwalenie umiejętności liczenia, segregowania, odróżniania kształtów i kolorów czy też uczenie się postaw ekologicznych. Tak naprawdę jednak w naszym odczuciu najważniejsze było to, że spędziłyśmy razem sporo czasu rozmawiając, śmiejąc się, a czasem sprzecząc. Takie działania pozwalają tworzyć dobre relacje i utrzymywać emocjonalną bliskość.

I nie będziemy ukrywać – jesteśmy dumne z efektu końcowego, czyli naszego albumu. Będzie on, a właściwie jest cały czas, niezwykłą pamiątką i okazją do snucia wspomnień.”

Pani Karolina Miśko, mama Kuby – na temat udziału w Białostockim Programie Zabaw Fundamentalnych:

„Zabawy Fundamentalne pozwoliły mi z synem ciekawie spędzić czas. Dużą radość sprawiły nam wspólne zabawy i wykonanie albumu, który stanowi niesamowite źródło radości i wspomnień. Uświadomiły, że jako rodzic nie zawsze poświęcałam mu uwagę i nie zdawałam sobie sprawy z faktu, iż moje dziecko mnie potrzebuje, że mogę go wspomóc w jego rozwoju. Dużą radość sprawiły nam wycieczki. Mój syn poznał wiele ciekawych miejsc, a ja poszerzyłam swoją wiedzę z zakresu przyrody i zabytków Białegostoku. Kuba najbardziej lubił się bawić w tworzenie różnego rodzaju budowli, czy to z kłoców, butelek pet i makulatury, czy

budując miasto z krzeseł, foteli i poduszek. Stół stanowił bazę wypadową. W trakcie wspólnych zabaw z Kubą, sama wróciłam do zabaw swego dzieciństwa.

Największym moim sukcesem w trakcie uczestnictwa w programie Zabaw Fundamentalnych było to, że spędziłam z moim synem czas na wspólnych zabawach, jednocześnie ucząc się wspólnie. Moje dziecko jest teraz otwartym i uśmiechniętym małym człowieczkiem i nie mam problemów z okiełznaniem jego temperamentu.”